

Bobbety

CÉLINE TIMMERMAN / THEATER FROEFROE

Eén tegen eenzaamheid?

Jasper Delva
Gezien op 10 februari 2025
De Studio, Antwerpen

Eenzaamheid heeft zich het afgelopen decennium met stip gemeld als een maatschappelijk probleem. Er zou zelfs sprake zijn van een heuse eenzaamheidsepidemie. ‘Bobetty’ van Céline Timmerman en Theater FroeFroe thematiseert deze problematiek voor een publiek van 8+. De voorstelling mag dan wel treffend starten, het verdere verloop mist diepgang en gelaagdheid. Vooral het achterliggend perspectief op eenzaamheid als een individueel probleem dat je zelf hebt op te lossen roept heel wat vragen op.

18 FEBRUARI 2025

'Bobbety', de eerste voorstelling (8+) van actrice en theatermaker Celine Timmerman bij Theater FroeFroe, begint sterk. In het midden van het speelvlak staat een verhoog van twee praktikabels die tegen elkaar geschoven zijn. Op het kleine oppervlak ervan staan een vintage loungestoel, een houten bijzettafeltje met radio en ligt een tapijttje. Het geheel doet denken aan de woonkamer van mijn oma. Het houten frame van een enkel raam suggereert een blik naar buiten, ware het niet dat de gordijnen gesloten zijn.

Je hebt het aanvankelijk amper door, maar in de loungestoel zit een vrouw (Pieter Delfosse) in een klederdracht die opnieuw een typisch omaatje suggereert. Denk: hoge sokken, rok tot op de knieën, bril met grote glazen. Ze is haast niet zichtbaar, zozeer zit ze verstopt in haar zachte, grijzige fluwelen zeteltje. Het beeld vat treffend de thematiek van deze kindervoorstelling: eenzaamheid. Tot Bobbety, het titelpersonage, plots uit haar slaap ontwaakt. De kantwerkjes op haar schoot vallen pardoes op de grond.

Misschien zagen we haar wel niet door de opvallende hopen stof die her en der op het podium verspreid liggen? De negen fascinerende, roze hopen doen denken aan lappen vlees. Eerst vermoed ik dat het om ingewanden gaat, maar bij nader toezien onderscheid ik in de vleeshopen handen, armen, vingers, benen en tenen. Die doen meteen vragen rijzen. Wat voor hopen zijn dit? Wat is

het verband met dit schijnbaar lieve oude vrouwtje?

Bobetty zelf lijkt eerst van niets te weten. Wat verward schiet ze wakker. Niets om handen begint ze maar wat op te ruimen. Ze wrijft stof van de leuning van haar zetel, verschuift het tafeltje, zet de radio op zijn juiste plek. Echt poetsen doet ze niet: haar handelingen voelen eerder als een bezigheidsheidstherapie aan. Om haar plumeau te ontstoffen opent ze uiterst voorzichtig, haast schichtig de gordijntjes. Er stromen liefelijke omgevings- en vogelgeluiden binnen,, maar toch gaat het raam meteen weer dicht. De stilte die in de ruimte hing keert zo terug. Alles wijst op de eenzaamheid van dit vrouwtje. Het spelletje vier-op-een-rij dat ze vervolgens tegen zichzelf speelt, benadrukt dat eens te meer.

Waarom is die zo zwijgzame Bobbety eenzaam? Verloor ze haar partner? Isoleerde ze zichzelf met haar misschien wel obsessieve poetsen? Hoe verzeilde ze in deze situatie van sociaal isolement? Woont ze op de boerenbuiten en is de bus die haar naar het dorp bracht niet langer actief? Schrikt de buitenwereld haar af? En waarom dan? Dat alles blijft opvallend onbenoemd. We leren Bobetty niet echt kennen. Ze blijft zo een erg plat personage. Veel meer dan het eenzame, typische oude vrouwtje is ze niet. Diepgang ontbreekt.

De slogan 'Één tegen eenzaamheid' krijgt hier een wel erg dubbele betekenis.

Of niet helemaal. We ontdekken immers dat dit teruggetrokken, eendelijke dametje van aanpakken weet. Wanneer Bobetty het tapijtje in haar woonkamer op het verhoog oprolt, onthult ze een verborgen luikje. Onder een spannende soundscape van Fien Van der Aa en flitsend lichtontwerp van Sander Salden duikt ze de ruimte onder haar living in. Vanaf dan krijgen de vlezige hopen een rol. Bobetty kweekt namelijk klonen van zichzelf. Op klanken die een kloppend hart en werkzaam darmkanaal suggereren, geeft ze de vlezig hopen water en rapporteert over hun groeivoortgang. ‘De verkleuring van de vlezigheid is minimaal’, merkt ze met oog voor detail op.

Die hopen vlees zijn in ware FroeFroe-stijl beklijvend. Je blijft er naar kijken, wil ze aanraken en ontleden hoe ze in elkaar zitten. Die fascinatie gaat echter wat verloren wanneer de vlezige klonen voorspelbaar genoeg tot leven komen. Het verschil met het typische poppenwerk van Theater FroeFroe valt hier op. Waar FroeFroe poppen vaak met veel aandacht laat bewegen als echte personages, komen deze vleeshopen hier tot leven door de hulp van acteurs Céline Timmerman en Sofie Joan Wouters. Zij transformeren twee vleeshopen tot Bobetty 2 en 3, met eenzelfde klederdracht maar met een wat klungeligere manier van bewegen.

Op de tonen van opgewekte, *clubby* muziek toont Bobbety 1 zich nu gelukkig. Er hangt een feeststemming in de lucht. Tot een nieuw partijtje vier-op-een-rij, ditmaal niet langer tegen zichzelf, en een dutje in de zetel toch niet lopen als verhoopt. Bobetty 1 vervulde met de klonen wel haar wens om niet langer alleen te zijn, maar de realiteit valt tegen. Dat stramien zet zich door als de nieuwe Bobbety’s bovendien een eigen willetje blijken te hebben.

Ook deze klonen hebben helaas, net zo min als Bobbety 1, en ondanks hun vlezige oorsprong, niet veel om het lijf als personage. Ja, ze ontdekken hun eigenheid en willen de wereld rondom zich ontdekken. Ja, ze openen dan wel vol verwachting het raam, maar meer dan dat gebeurt er niet, zijn ze niet. Misschien was dat de bedoeling, maar toch komen de Bobetty-klonen over als

wel erg eendimensionale personages.

Dit gebrek aan diepgang van zowel de originele als kloon-versies van Bobetty, met daarbij het gebrek aan enige achtergrond van het hoofdpersonage, laat me achter me de vraag of Céline Timmerman als theatermaker haar 8+-publiek niet onderschatte. Ging ze ervan uit dat de vaak complexe oorzaken van eenzaamheid en sociaal isolement het petje van kinderen te boven gaan? Dat kinderen verschillende vormen van eenzaamheid, elk met hun oorzaak, niet zouden kunnen onderscheiden? Dat kinderen niet zouden beseffen dat het niet volstaat om door anderen omringd te zijn om je niet meer eenzaam te voelen?

Dat brengt me tot een fundementele bedenking over ‘Bobetty’, de voorstelling. Die wordt gekenmerkt door een wel heel individuele benadering van een complexe en meerlagige problematiek. Wie zien één eenzame vrouw, die haar probleem dan ook nog eens helemaal alleen oplost. Moeten we volgens Timmerman eenzaamheid dan zo begrijpen? Als een zelf op te lossen probleem?

'Bobetty’ lijkt zo te lijden aan wat de Britse Noreena Hertz in haar bestseller ‘De eenzame eeuw’ omschrijft als de individualisering en depolitisering van eenzaamheid onder invloed van het neoliberalisme. De voorstelling gaat namelijk voorbij aan de maatschappelijke context van eenzaamheid. 'Één tegen eenzaamheid', de slogan van de Nederlands overheid in de strijd tegen eenzaamheid, krijgt hier zo een wel erg dubbele betekenis.

Eenzaamheid aanpakken vraagt werk, veel werk, dat toont ‘Bobetty’ zeker. Maar het is meer dan alleen een individuele opdracht en verantwoordelijkheid. We zullen als samenleving alles uit de kast moeten halen om de vele eenzaten weer onder de mensen te brengen. Dat is zondermeer óók een maatschappelijke en politieke opdracht. Wie voorbijgaat aan alles wat eenzaamheid veroorzaakt en in stand houdt, dweilt met de kraan open.